

NIEUWS UIT DE VOLLEGRONDS- GROENTEWERELD

Eind september presenteerden de verschillende zaadbedrijven hun laatste nieuwigheden en trends in de vollegrondsgroenteteelt op hun respectievelijke groenteplatforms in Nederland. In een eerste artikel bespreken we de noviteiten die Bejo Zaden en Seminis-Monsanto toonden. – *Jan Van Bavel & Ignace Deroo, consulent biologische productie Boerenbond*

Net zoals de vorige jaren toonde Bejo Zaden zijn assortiment groenterassen op zijn gangbare en biologische demonstratievelden van de hoofdvestiging in het Noord-Hollandse Warmenhuizen. Nieuw waren de biologische route, die bezoekers langs het biologische demonstratieveld leidden, en interessante proeven zoals niet-kerende grondbewerking, ruggenteelt voor ui en rode biet. De ruggenteelt voor ui biedt biologische telers enkele voordelen: een betere drainage van de gronden en het gewas in natte voorjaarsomstandigheden, de ziektedruk beperken doordat de rijen iets meer uit elkaar staan en een makkelijkere onkruidbestrijding. Rondom de demonstratievelden toonden meer dan 50 bedrijven tijdens de mechanisatieshow een grote diversiteit aan machines op het gebied van teelt, bewaring en verwerking van de gewassen. Onder meer machines voor mechanische

onkruidbestrijding, plant- en kooilooftmachines en grondbewerkingsapparatuur kwamen aan bod. Nieuw was de zogenaamde langeproductensnijder van ZTI Mechatronics, die onder meer wortelen en komkommer snijdt. Kramer Bant liet de fijne kneepjes van het afstellen van een groentezaaimachine zien.

Uien, prei en wortelen

Dirk Vanparys en Koen Verbruggen van Bejo België gaven een mooie rondleiding met focus op de nieuwigheden voor

.....

Met het middenvroeg ras Bejo 2901 breidt Bejo zaden zijn aspergeassortiment verder uit.

.....

Vlaamse telers. In uien presenteerden ze 2 nieuwe rassen. "Red Tide is een middenvroeg rode Rijnsburgerzaaiui voor de lange bewaring, tot april-mei volgend jaar", vertelt Dirk. "Het is een mooie ronde ui met een goede doorkleuring. Hij combineert uniformiteit met een mooie nek-bolverhouding. Dit stabiele ras levert in alle omstandigheden goede prestaties. Hysky is dan weer een vroeg Rijnsburgerzaaiui voor lange bewaring die geschikt is voor elke grondsoort en harde, ronde uien produceert. Gecombineerd met een goede veldtolerantie tegen fusarium kan dit ras zeker een meerwaarde bieden. Het is zowel geschikt voor de versmarkt als voor de schillerijen." Curling is een late herfstprei, voor oogst vanaf oktober tot en met december. "Het is zeer sterk tegen trips, alternaria en bruine schachtstrepen, heeft een mooi opgerichte bladstand en een uitzonderlijk

goede pelbaarheid." In wortelen is Nominator een zeer vroeg en productief Nantesras voor de gangbare primeurteelt. "Je kan er in de periode eind juni-begin juli mee starten, het is snel op kleur en afgerond en heeft een heel cilindrische wortelvorm. Bejo 2953 is een middenlate tot late Nanteswortel voor de biologische teelt. Zijn sterkte op loof, tegen breuk, scheuren en echte meeldauw én zijn prima groeikracht maken dit ras zeer geschikt, ook voor de bewaring."

Venkel, witte kool en spruiten

"Naast ons standaardras Solaris, dat van vroeg tot laat geteeld wordt voor de Belgische venkelmarkt, zoeken we volop naar rassen die in de midzomerperiode ook goede resultaten geven en een goede schottolerantie hebben", aldus Koen Verbruggen. "Antares is een nieuw ras dat dankzij zijn prima sterkte tegen schot een toegevoegde waarde biedt. Het is een iets tragere groeier, maar geeft een heel gezond gewas met een mooie bolvorm op het einde van de teelt. Uit de zaadkwaliteitscontroles zal blijken of we Antares het komende seizoen ook in pillenvorm kunnen aanbieden." In wittekool is Cyclone een beloftevolle nieuwkomer voor de versmarkt en de snijderijen. "Het is een middenvroeg ras met ongeveer 110 groeidagen voor de oogst vanaf augustus. Het geeft een heel vitaal en gezond gewas, is heel sterk tegen trips en heeft een lange veldhoudbaarheid. Verder is het een kool met een uitzonderlijk zwaar soortelijk gewicht. In functie van de plantafstand kan het met een gewicht tussen 2 en 3,5 kg worden geoogst." Marte is een snelgroeïend spruitenras, hoofdzakelijk voor de versmarkt en eventueel voor de vroege grovere industriemarkt. "Planten kan vanaf begin mei, oogsten van eind september tot begin november", legt Dirk uit. "Het geeft een cilindrische spruitzetting en een vrij ruime schakeling met een goede bladval. Het resultaat is een gladde, ronde, goed gesloten spruit die makkelijk te plukken is en bovendien een zeer milde smaak biedt."

Aspergeassortiment breidt uit

Bejo wil zijn aspergeassortiment graag uitbreiden naar het middenvroeg en late segment. "Bejo 2901 is hierin de eerste nieuwkomer", vertelt Maurice Deben, vertegenwoordiger voor Zuidoost-Nederland. "Het is een middenvroeg wit ras (een week na Cumulus) dat dikkere asperges geeft. We bevelen een plantafstand aan van 5 tot 6 planten per strekkende meter. Het stevig, rechtopstaande

gewas is sterk tegen stemphylium en botrytis. Ook in warme omstandigheden geeft het een mooie en gesloten kop. Deze winter zullen we de eerste zaden verkopen aan plantenkwekers. In de maanden maart en april geven we de eerste planten dan zelf uit in Noord-Europa."

Bio-assortiment in de praktijk

Als teler van een paar 100 ha koolgewassen en slasoorten kan Gerjan Snippe van Biobrass perfect inschatten hoe ver je kan komen met biologische zaden. Het

verder moet ontwikkelen, is ook voor hem een zekerheid.

Tegen- of voorstander

Irénke Meekma, *managing director* bij groente- en fruitbedrijf Bakker Barendrecht, dat onder meer de toelevering verzorgt naar de Albert Heijn-supermarkten, wou geen keuze maken tussen gangbaar of bio, maar wil wel dat er voldoende goed voedsel wordt geproduceerd. Volgens Meekma is de kans op monopolisering in de zaadindustrie reëel

BIO-ASSORTIMENT IN DE KIJKER

Onder de titel *'Organic Seeds: SOW what'* had Bejo Zaden tijdens een symposium aandacht aan de biologische zaadsector. Een gevarieerd programma gaf een mooie indruk van de mogelijkheden, tegenkantingen, noodzakelijke ontwikkelingen en het ontbrekende stimulerende wettelijke kader voor biozaden. Bejo startte in 1998 met de productie van biologisch zaad. De eerste verkoop werd gerealiseerd in 2000. Volgens Bram Weijland, coördinator Biologische Zaken bij Bejo, is het selecteren en het zuiver maken van de zaden minstens even belangrijk als de productie van biozaad. Een groeiende markt voor bioproducten, goed uitgangsmateriaal bij de bestaande rassen en het uitvaardigen van de biozaadregeling in 2004 door de EU zorgden voor een blijvende interesse van Bejo in biozaadproductie. Van ongeveer 36 gewassen biedt Bejo samen 140 variëteiten aan voor de professionele biotelers. Om kwalitatief goede zaden te kunnen afleveren, ontwikkelde Bejo ook enkele naoogsttechnieken (warmwaterbehandeling of een stoomvacuümbehandeling) om de zaden zonder chemische producten te behandelen. Bejo wil graag samen met de sector een stapsgewijs systeem afspreken om het gebruik van biologisch zaaizaad te stimuleren. Dat zal de ontwikkeling van nog betere rassen voor de biologische productie stimuleren. Afhankelijk van het gewas schat men dat het gebruik van biozaad nu tussen 10 en 30% ligt. Veel telers gebruiken nog niet-chemisch behandelde gangbare zaden. Het uiteindelijke doel moet zijn om 100% biologisch zaad te gebruiken.

bedrijf, dat al enkele jaren biologisch teelde, nam in 2005 een nieuwe start door heel doelgericht voor de markt te gaan werken. Het belangrijkste knelpunt was dat de productie te weinig was afgestemd op de vraag vanuit de markt. Daarom werd in overleg met de afnemers een strikt teeltplan opgesteld. Zo kon het bedrijf een sterke partner worden, met stabiele prijzen voor een stabiele goede kwaliteit. Uiteraard staat of valt een teelt met de keuze voor goede variëteiten. De beschikbaarheid aan biologisch zaad van de goede variëteiten vraagt ook nog meer stabiliteit. Dit was in het recente verleden nog een belangrijk knelpunt in zijn teelt van ijsbergsla. Daarom is Gerjan geen voorstander van een te snelle evolutie naar 100% verplicht biozaadgebruik. Maar dat het zich

door het zeer beperkt aantal bedrijven dat de markt in handen heeft. Ze vroeg de veredelaars om variëteiten te ontwikkelen die 'goed produceren' koppelen aan een goede smaak kwaliteit.

Confrontatie met USA

Tom Stearns richtte als negentienjarige in de Amerikaanse staat Vermont het zaadbedrijf High Mowing Seeds Inc. op. Dertig jaar later telt het 60 medewerkers. Het bedrijf groeit zo hard dat Tom nog nauwelijks een derde van het zaad zelf kan laten telen. De overige zaden koopt hij aan bij zaadhuizen zoals Bejo. Vermont, dat op enkele honderden km van New York ligt, kent een grote instroom van jonge mensen in de landbouw, mede door het kortketenverhaal en de kleine schaal. Meestal stappen zij ook in de bioteelt en zo heeft

1 Koen Verbruggen en Dirk Vanparys showen het wittekoolras Cyclone, dat een uitzonderlijk zwaar soortelijk gewicht heeft. 2 Het middenvroege zaaiuienras Hysky heeft een goede veldtolerantie tegen fusarium. 3 Het zeer productieve preiras SV3274ZL van Seminis is sterk tegen bladvlekken en trips.

Tom een snel groeiende markt. Intussen besteden 6 Amerikaanse universiteiten samen jaarlijks 2 miljoen dollar aan onderzoek naar biozaad. Hierdoor is er ook een nieuwe golf van studenten die de richting Biozaadvermeerdering volgen. Maar toch is slechts 10% van alle zaad op Amerikaanse biobedrijven van de biologische

zaadteelt afkomstig. Er is dus nog een wereld in te vullen met biozaad ...

Bloemkool en prei bij Seminis

Op een uitgebreid demoveld in Enkhuizen presenteerde zaadveredelaar Seminis gewassen zoals bloemkool, broccoli, kool, ui, wortel en sla. Account manager Bel-

gium Dirk Gillis gaf enkele veelbelovende bloemkool- en preirassen als aanraders mee. "Fortaleza is een uitstekend ras voor de Belgische industriemarkt. Dit vroege ras wordt gebruikt voor de eerste vruchtteelt (plantingen begin april). Inzake rooskwaliteit heeft het dezelfde eigenschappen als ons bekende ras Freebel, maar het is een dikke week vroeger. Daarnaast wordt het ook gebruikt in tweede vrucht (plantingen van 25 juni tot eind juli). Het geeft ook kleine champignonvormige harde roosjes, is zeer vlot te oogsten en houdt zich aan zijn groeidagen (afhankelijk van de plantdatum tussen 75 en 95)." In prei heeft Copernicus mooie troeven voor de industriemarkt. "Het is wat later, donkerder en sterker tegen schot dan Volta en heeft een fijnere schacht. Het is een ideale prei voor het segment 70-30 (70% schacht, 30% groen) en het 90-10-segment. Verder kan het ter plaatse worden gezaaid. In Nederland wordt het ook geteeld voor de snijderijen. SV31192ZE is een preiras van het langere type, sterk tegen ziektes en is makkelijk te schonen. Het is zowel geschikt voor de versmarkt (oogst van september tot november) als de industriemarkt (november-december). SV3274ZL is dan weer een zeer productief preiras voor de oogst van augustus tot half november. Het is half opgericht, heeft een halflange schacht en is sterk tegen bladvlekken en trips. Bovendien kan het ook ter plaatse worden gezaaid. Tijdens een rondleiding toonde Seminis ook zijn zaadprocessingfaciliteiten. De zaadveredelaar beschikt hiervoor over 4 hallen, voor respectievelijk het schonen van zaad, een geconditioneerde zaadopslag (15°C), opslag van zaad en tot slot het pilleren, omhullen van zaad en behandelingen met fungiciden. ■